

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/178/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118204043
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118204043.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovej a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Jany Burešovej v spore žalobkyne H. P., X.. XX.XX.XXXX, L. XXX XX Z. Č.. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Igorom Šafrankom so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému POHOTOVOSTĽ s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátkou JUDr. Katarínou Hegedúšovou, Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, IČO: 42 851 90, s doručovacou adresou Pribinova 25, 811 09 Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 528 eur, takto o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/67/2018 - 31 zo dňa 25.09.2018

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo vyhovujúcom výroku a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 300 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.
III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou súdu doručenou 17.04.2018 domáhala toho, aby súd uložil žalovanému zaplatiť jej primerané finančné zadostučinenie 528 eur, nakoľko v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 25C/104/2016 bola úspešná, rozsudkom zo 17.10.2016 bolo žalovanému uložené vydať jej bezdôvodné obohatenie a určená bola neprijateľná zmluvná podmienka. Rozsudok súdu bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/19/2017 z 08.02.2018. Nakoľko proti porušeniu spotrebiteľských práv musela sa domáhať žalobou, uplatnila si satisfakciu, primerané finančné zadostučinenie, ktorým sa má naplniť požiadavka účinného sankčného odradzujúceho prostriedku ochrany, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy.

Súd konštatoval, že žalovaný so žalobou nesúhlasil, mal za to, že neexistuje žiaden dôvod na priznanie žalovanej sumy, podľa žalovaného nárok, ktorý uplatnila žalobkyňa žalobou nebol odôvodnený, poukázal na zneužitie inštitútu primeraného zadostučinenia. Tento inštitút by nemal slúžiť na duplicitné uplatnenie práva.

Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie zistenú relevantnosť skutkových tvrdení k existencii súdneho konania, v ktorom bola žalobkyňa úspešná, tak, ako uviedla v žalobe.

Súd prvej inštancie mal za to, že zo strany žalovaného došlo vo vzťahu k žalobkyňi k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky, a teda k strate finančných prostriedkov. Žalovaný zneužil svoje postavenie tým, že zmluva nemala podstatné náležitosti a bola v nej nezahrnutá neprijateľná zmluvná podmienka, ktorou sa žalovaný snažil od žalobkyne získať financie bez protihodnoty. Za primeranú výšku finančného zadostučinenia mal súd prvej inštancie zadostučinenie vo výške 300 eur, a to s ohľadom

na intenzitu zásahu. Zadosťučinenie má plniť podľa súdu jednak funkciu satisfakčnú, treba ho však chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom. Svojím úspechom priniesla benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nej, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

Pri právnom posúdení odkázal súd prvej inštancie na ustanovenia Občianskeho zákonníka - § 51 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5 a na ustanovenie § 3 ods. 3, 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods.1 a 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm f/ a písm. h/ CSP majúci za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalovaného vzhľadom na osobitné okolnosti vo veci, ktorá bola predmetom konania, je výška finančného zadosťučinenia priznaná súdom neprímerane prísna a založená na svojoľnom výklade práva. Žalobkyňa sa žalobou domáhala vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne a o úver požiadala celkovo 14-krát. Niet pochyb o tom, že je priemerným spotrebiteľom. Súdny dvor Európskej únie zdefinoval priemernosť spotrebiteľa ako „v rozumnej miere pozorného a opatrného, bez nariadenia znaleckého posudku, či prieskumu verejnej mienky spotrebiteľov.“ (rozsudok Súdného dvora Európskej únie zo 16.07.1998, Gut Springenheide GmbH, Rudolf Tusky v. Oberkreisdirektor des Kreises Steinfurt- Amt für Lebensmittelüberwachung). Táto definícia z judikatúry Súdného dvora Európskej únie bola prenesená aj do sekundárneho práva Európskej únie, konkrétne do Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/29/ES z 11.05.2005, kde v bode 18 preambuly je ustanovené, že „v súlade so zásadou proporcionality a z dôvodu umožnenia účinného uplatňovania zamýšľanej ochrany vzala táto smernica za kritérium priemerného spotrebiteľa, ktorý je v rozumnej miere dobre informovaný, vnímavý a obozretný, pri zohľadnení sociálnych, kultúrnych a jazykových faktorov.“ Podľa žalovaného žalobkyňa bola pri uzatváraní zmluvy dobre informovaná, avšak ľahostajná. Uvedenému konaniu nemožno poskytnúť právnu ochranu priznaním finančného zadosťučinenia. Súdom prvej inštancie priznané finančné zadosťučinenie je podľa žalovaného rozhodnutím, ktoré poskytuje žalobkyni ochranu a ospravedlňuje jej ľahostajnosť. Za žiadnych okolností nie je možné považovať ho za primerané a spravodlivé, pretože ide len o duplicitné uplatnenia a priznanie sumy finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa pritom odôvodnila výšku požadovaného zadosťučinenia len s poukazom na výšku bezdôvodného obohatenia, čo nasvedčuje absolútnemu nepochopeniu inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaný poukázal na to, že aj z iných konaní je zrejmé, že konania sú viac menej iniciované zo strany právneho zástupcu, ktorý napriek tomu, že môže uplatniť nárok jedinou žalobou, uplatňuje nárok z každej zmluvy samostatne, aby si tým umelo navýšil trovy právneho zastúpenia. V tejto súvislosti žalovaný poukázal, označením konkrétnych spisových značiek, na 20 konaní vedených na Okresnom súde Prešov medzi žalobkyňou a žalovaným. Podľa žalovaného ustanovenie článku 5 CSP, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepoužíva právnu ochranu, je potrebné interpretovať s prihliadnutím na účel zákona a všeobecné princípy súkromného práva. Zdôraznil, že žalobkyňa so žalovaným uzavrela spolu 14 zmlúv. Nikdy si zmluvu a všeobecné podmienky poskytnutia úveru neprečítala, hoci mala možnosť tak urobiť. Bolo jej už viacnásobne priznané bezdôvodné obohatenie aj finančné zadosťučinenie, čím vznikol stav, kedy žalovaný poskytol žalobkyni úver a musel vrátiť ľahostajnému dlžníkovi plnenie prevyšujúce dvojnásobok istiny. Žalobkyňa pritom v žalobe nijakým spôsobom neargumentovala, v čom spočíva jej ujma. Žalovaný preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku ako aj vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu v akom bol odvolaním napadnutý, vrátane konania, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasledujúcich CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru existencii dôvodov pre zrušenie napadnutého rozsudku v jeho vyhovujúcom výroku ako aj v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania.

5. Podľa § 3 ods. 5 veta tretia Zákona č. 250/2007 Z.z o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi,

má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Vychádzajúc z citovaného zákonného ustanovenia, primerané finančné zadosťučinenie je nárokom, z podstaty ktorého vyplýva jeho imateriálna povaha, čo znamená, že pri rozhodovaní o ňom nie je možné brať zreteľ na aspekty materiálnej povahy, keďže tieto sú základom pre uplatnenie iných nárokov, napríklad náhrady škody. Ide o prostriedok satisfakčný, vykazujúci však aj sankčnú povahu, keďže dôsledkom zaplatenia zadosťučinenia je úbytok v majetkových aktívach osoby, ktorá právo porušila. Táto sankčná stránka u finančného zadosťučinenia má len vedľajší dôsledok, nakoľko na účely represie slúžia iné odvetvia práva, administratívne a trestné právo, civilné právo má za cieľ „len“ kompenzáciu osoby, ktorej sa má zadosťučinenie poskytnúť. Ako uviedol Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí 30Cdo/3936/2010 z 15.12.2011, t.j. v čase zhody medzi českou a slovenskou civilnou úpravou v Občianskom zákonníku, inštitút tzv. punitive alebo exemplary damages (t.j. náhrady škody plniacej represívnu funkciu - voľný preklad odvolacieho súdu) nekompenzačného odškodnenia exemplárnej alebo represívnej povahy nemá v českom práve oporu. Tento typ náhrady je typický pre angloamerický typ právnej kultúry (common law), český a slovenský právny systém je však iným, je kontinentálnym systémom.

6. Súd prvej inštancie priznané zadosťučinenie kvantifikoval sumou 300 eur s konštatovaním, že ho považuje za primerané. Ako k tejto „primeranosti“ dospel, na základe akých kvalifikačných kritérií, zistiteľné nie je. Posudzovanie každého nároku je vecou individuálnych skutkových zistení, pri rozhodovaní o výške nároku musí súd uviesť a zdôvodniť všetky okolnosti, ktoré ho viedli k záveru o splnení podmienok pre určenie výšky nároku. Je potrebné uviesť všetky relevantné úvahy, ktorými bol pri kvantifikácii nároku vedený. Povinnosťou súdu je zohľadniť výsledky vykonaného dokazovania, všetko čo v konaní vyšlo najavo, vrátane toho, čo k uplatnenému nároku uviedli strany sporu. Všetky tieto predpoklady musí súd v rámci úvahy o výške nároku posúdiť kvalitatívne a kvantitatívne, a to aj z hľadisk ich významu pre rozhodnutie, ku ktorému dospel.

7. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by sa týmito zásadami riadil. Žalovaný už vo vyjadrení k žalobe zdôraznil, že žalobkyňa v rámci kontraktačného procesu postupovala ľahostajne. Vo vyjadrení poukázal na množstvo sporov, ktoré sa vedú medzi žalobkyňou a žalovaným, na ktoré taktiež poukázal v odvolaní. Z rozsudku nevyplýva, že by sa týmto argumentom žalovaného súd prvej inštancie zaoberal. Požadovaná výška zadosťučinenia žalobou zdôvodnená nie je. Predpoklady kvantifikácie sumy priznaného finančného zadosťučinenia ani v náznačkovom súde prvej inštancie neozrejmiť, čím je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa stranám sporu bráni v možnosti uplatňovať svoje práva a oprávnené záujmy. V sporovom konaní musí pritom súd poskytovať materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov. Vydanie nepreskúmateľného rozhodnutia je v rozpore so zásadou spravodlivého súdneho procesu (článok 46 Ústavy Slovenskej republiky). Súd svoje rozhodnutie zaťažil vadou, pre ktorú bolo potrebné napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konanie, ktorý je výrokom súvisiacim, zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP.

8. V priebehu ďalšieho konania súd prvej inštancie nárok uplatnený žalobou opätovne posúdi. Všetky skutočnosti, ktoré sú relevantné pre rozhodnutie vyhodnotí kvalitatívne i kvantitatívne, určí ich význam pre stanovenie výšky nároku, vyhodnotí námietky žalovaného prezentované vo vyjadrení k žalobe, zopakované aj v odvolaní ohľadne kvantity a druhu sporov, ktoré sú vedené na Okresnom súde Prešov medzi stranami sporu v tom zmysle, či majú alebo nie nejaký význam vo vzťahu k primeranosti žiadaného finančného zadosťučinenia. Vezme pritom zreteľ na to, že princíp primeranosti patrí medzi všeobecné právne zásady vlastné európskej právnej kultúre. Rozhodne tak, aby rozhodnutie bolo spravodlivé a spĺňalo požiadavku vnútornej nerozpornosti.

9. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o nároku na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

10. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.